

ESTREBOL

trac de Caldetes; potser de la variant basco-aquitana *aster* que ja hem vist, proveïts d'una terminació *-ius* llatinitzant; el nostre *Estrac*, però, i els occitans, veuen de *ASTAR-*, la contracció moderna de *-terà* en *-trá* és el fet trivial en el cat. vg. (com en *tranyina* < *te-ranyina*, *Estràs* de l'*Estaràs* estudiat supra).

Estrac bascoide? Però també ho són *Begur*, *Collliure*, *Biarra*...

De la forma secundària *ASTERIUS* vénen altres: *Estirac* mun. de 135 hab. en els H. Pyr. (c^o Maubourguet); la var. secundària *Asteirac* que ja hem vist en el Gers; d'aquí el cogn. rossellonès *Estirac*, que trobo a Pià (xxv, 119.19). Una partida *Estasero* pallaresa que tinc anotada de Caregue, qui sap si pot ser metàtesi d'**Astereso* (amb *-ELLUM* segons E.T.C. I, 136). D'*Estarac* sembla ser derivat el cogn. *Est(a)ragués*, que *AlcM* troba a dos p. de l'Alt Pall., un *Estaragués* de Sabadell i Bna. (*DÀg*) i dos p. de Segarra (*AlcM*).

¹ També Urtel sentia que *Astarac* havia de venir del basc (*Sitzungsber. preuss. Akad.* 1917, 546), però errava en cercar-hi el bc. *asta* 'silvestre'.

Estrader, V. s. v. *Estartit*

Estravau, V. *Travau*

ESTREBOL

Muntanya i Bosc del terme de Ceret (Vallespir).

«De Coll de Lli veus les barques de Roses, / i ne-³⁰ grejant els faigs de l'*Estrebol*» que Edmond Brazés fa rimar amb *sol*.

ETIM. Possiblement l'ètimon és el NP germànic *ASTREBOD* documentat en Förstemann (*Altdeutsches Namenbuch*, p. 314). J. F. C.

ESTREMER, Font ~

Nom d'una font al terme de Salses (Rosselló), situada al peu dels darrers contraforts de les Corberes i davant l'Estany de Salses. Es diu també, i des d'antic, la *Font de Salses*.¹

PRON. POP.: *ʃún dæstrəmár(t)*, oït per JCor. allí mateix (1960; Ll. xxvi); però ja a Calce hom pronun-⁴⁵ cia *lə ʃún æstrəmér* (1959; Ll. xxv, 144).

DOC. ANT. *Vassa Extremera* 1090 (*Colle. Moreau* xxxvi, 21); *fonte maiore et extrema de Salsinis* 1095, *fonte Extremera de Salsines* 1095, *molins Estremer* 1395 (*Ponsich, Top.*, 55).

ETIM. *FORTE EXTREMARIA*, *-ARIU* > *Font Estremer(a)*; cf. cat. ant. i dial. *estremer* 'situat a l'extrem, darrer' (*DECat* III, 834b52-835a7, s. v. *extra*). La situació geogràfica de la *Font Estremer* n'explica l'etimologia: es tracta d'una font a la frontera dels dominis català i occità. En canvi, no resulta tan clara la pèrdua de la *a* final, la qual vocal ja es troba en les mencions més antigues, on concorda no solament amb *fonte*, sinó també amb *vassa* (cat. *bassa*), tots dos femenins. Sembla, doncs, que la caiguda d'aquesta vocal és relati-⁶⁰

vament moderna, per bé que n'existeixi un testimoni en un document del final del S. XIV. Però no manca raó per sospitar que no fou menys antiga la construcció *FONS EXTREMARIUS*, puix que *FONS* és de gènere masculí en llatí clàssic; i en molts articles de l'*Onom. Cat.* el trobarem com a masculí en NLL antics. Cf. el caràcter arcaic de la *Font Dama* FONTANAMEN (s. v.), bessona d'aquesta. [La variant oral fem. *æstramár(t)* sembla explicable per una construcció en genitiu contracte (*locus*) FONTIS EXTREMAR(1)I.]

Té diversos homònims: el *Bac Estremer* al terme de Bagà, al Berguedà (St. Julià de Cerdanyola, 1963; Ll. xxxviii, 114), i a la mateixa comarca la *Creu d'Estremera* prop de la Pobla de Lillet (Torràs, *Berg.*, 126); a Mallorca la *Cala Estremer* (Pollença, 1964; Ll. xlii) i *S'Estremera Nova*, --- *Veia*, possessions al Sud de Bunyola (1965; Ll. xl, 10); a la Ribagorça, vora Betesa, *loz estremés*. Cal remarcar endemés *spelunchas Estremeras* 1050 (Llorens, *Arx. Solsona*), i els NPP *Arnaldi Estremerii* 1171 (*Cart. Poblet*, 202), *Petra Estremera* 1013, 1017 (*Cart. Lavaix*, 61, 67). Ph. R.

Vilastremera, V. *Vila*- (sèrie B)

¹ Segons P. Vidal (*RLR* xxxii, 424, n. 2): «La Font Dame et la Font Estramer sont situées à une faible distance de Salses et de l'étang du même nom. C'est d'ailleurs du voisinage de ces fontaines que vient le nom antique de *Fontes Salsulae*.»

ESTRENYIRI

Bosc i cultia del terme d'Escaló (Pallars Sobirà) (xx, 196).

ETIM. Derivat d'*estrènyer*, llatí *STRINGERE*, que ha de tenir el sentit de 'indret on el bosc o la cultia es fa més estreta', amb la forma dialectal corresponent al cat. *-era* de l'antic parlar local pre-català (*E.T.C. I*, 137[v]). J. F. C.

ESTREPASSARS

Pic en el terme de Toès (Conflent). P. Vidal en la *Guide Pyr. Or.*, p. 330 escriu: «*Pic dels Trespassats*»; alteració arbitrària per una falsa etimologia de Pere Vidal; però JCor. indica en les cèdules de l'*Onom.* que va sentir als seus informants *Estrepassa(r)s*.

ETIM. Probablement és una forma derivada d'*estrep* 'artigar, rompre (una terra emboscada)', derivat del llatí *EXSTĪRPARE* 'desarrelar, arrencar' (*DECat* III, 778b39-56). J. F. C.

Estrilles (Taurinyà), V. *Trilla*

L'ESTRÚMBOL

Curiós nom d'una roccassa de la serra NO. de la península del cap de Creus, te. *La Selva de Dalt*. També en diuen *El Campanar* per la seva forma a manera de torre: és la cota 230 (*IGC*, 6°53 × 42°19), dret a l'E. d'*El Mirall* (xxii, 10.8, 99.21), damunt *Montroses* (102,1) i vora els *Torrellons* i el *Coll de la Torre*; per la seva forma i situació prominent, damunt